

Савченко Михайло,
*заступник директора з навчально-методичної роботи,
Київська гімназія східних мов №1,
заслужений вчитель України,
місто Київ*

СЛАВНІ ІМЕНА НА ПЕДАГОГІЧНІЙ КАРТІ УКРАЇНИ ВСЕУКРАЇНСЬКА ПЕДАГОГІЧНА КРАЄЗНАВЧА АКЦІЯ

Всеукраїнська педагогічна краєзнавча акція «Славні імена на педагогічній карті України Всеукраїнська педагогічна краєзнавча акція» проводиться в 2021-2025 роках.

Розробники та організатори: Міністерство освіти і науки України, Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти», Педагогічний музей України, Київська гімназія східних мов № 1, Центр позашкільної роботи Святошинського району м. Києва.

Мета. Прилучення учнівської та студентської молоді до вивчення життєвої і творчої спадщини відомих педагогів України, педагогічної мудрості віків;

наукова організація вивчення та висвітлення «білих плям» у житті українських вчених-педагогів, просвітителів та їх наукових здобутків;

активізація вивчення та популяризація в українському суспільстві історії та досягнень педагогічних закладів освіти, у тому числі вищої педагогічної освіти різних рівнів;

особистісно орієнтований підхід в організації профорієнтаційної діяльності серед молоді на педагогічні професії на основі формування стійкого інтересу до дослідницької краєзнавчої роботи з історії української педагогіки як здатності реалізовувати певні життєві смисли й цінності особистості індивідуальними шляхами (з метою створення Атласу «Педагогічна слава України» (атласу-путівника);

залучення широкої громадськості до охоронної діяльності у виявленні, вивченні та збереженні українських культурно-освітніх пам'яток та надання їм статусу державних пам'яток історії та культури України;

поповнення зібраними матеріалами фондів та експозицій Педагогічного музею України.

Напрямки Всеукраїнської педагогічної краєзнавчої акції:

Перший. Пам'ятні місця в житті та творчості видатних, визначних постатей в українській педагогіці.

Другий. Гімназії, ліцеї, колегіуми, інноваційні заклади освіти на карті України.

Третій. Наукові установи, центри педагогічної науки в Україні.

Четвертий. Освітнянські бібліотеки та їх історія на педагогічній карті України.

П'ятий. Краєзнавча педагогічна експедиція на тему: «Славні імена на педагогічній карті моєї місцевості» з організацією та проведенням Всеукраїнського конкурсу на кращий твір-есе, науково-педагогічну краєзнавчу розвідку з тематики акції, експедиції (з додатком укладених картосхем, фотографій, ілюстрацій, відеозаписів, анотацій публікацій у місцевих виданнях тощо).

Етапи акції

Перший – підготовчий етап передбачає організацію та вивчення архівних фондів, джерел з історії освіти, педагогічної думки в Україні та в її регіонах у контексті висвітлення життя та творчості визначних її постатей.

Педагогічне краєзнавство не може існувати без фундаментальної джерелознавчої бази. Його якість та наукова цінність залежить також від компетентного використання краєзнавчої бібліографії, довідників, літописів життя та діяльності, щоденників науковців, освітян, епістолярної спадщини, опублікованих мемуарів, спогадів очевидців подій, публікацій періодичних видань тощо.

Застосування методів науково-педагогічних досліджень у процесі здійснення попереднього вивчення та інтерпретації достовірності результатів досліджень маловідомих сторінок, «білих плям» в історії освіти, педагогіки на основі дослідження архівних матеріалів, фондів місцевих краєзнавчих, державних історичних, педагогічних музеїв.

Другий етап – це краєзнавчі пошукові експедиції, наукові розвідки на місцях з метою вивчення окремих фондів місцевих архівів, краєзнавчих музеїв, а також музеїв закладів вищої та загальної середньої освіти.

Рекомендуються зустрічі з місцевими істориками – краєзнавцями, вченими – дослідниками історії освіти, членами місцевих відділень Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, громадських педагогічних об'єднань, з працівниками місцевих освітянських бібліотек (вивчення фондів місцевих видань), з представниками педагогічних династій, з носіями культурно – освітніх традицій, з викладачами навчальних закладів різних рівнів з метою збору матеріалів.

Запис спогадів очевидців подій. Популяризація історії освіти та педагогічної науки в ході експедиції. Зустрічі з представниками засобів масової інформації з метою висвітлення акції.

Ознайомлення зі станом збереження пам'яток історії та культури і укладання проекту реєстру важливих об'єктів, які потребують набуття статусу місцевих та загальнодержавних пам'яток історії та культури.

На всіх етапах краєзнавчої експедиції застосовуються різноманітні методи досліджень – загальнонауковий, дисциплінарний, системний, у тому числі біографічний, нарративний методи, літературний, картографічний, статистичний, візуальний (спостереження) щоденників вчених, освітян, епістолярної спадщини, опублікованих мемуарів, спогадів, публікацій періодичних видань тощо.

Здійснюються попереднє вивчення маловідомих сторінок, «білих плям» в історії освіти України, вітчизняної педагогіки на основі дослідження архівних

матеріалів, фондів місцевих краєзнавчих, державних історичних, педагогічних музеїв.

Третій етап передбачає систематизацію та документальне оформлення зібраних матеріалів, цінних знахідок, їх передачу до фондів Педагогічного музею України.

Здійснюється популяризація матеріалів, зібраних під час проведення експедицій. Підготовка Атласу «Педагогічна слава України».

Четвертий етап – видання Атласу «Педагогічна слава України».

П'ятий етап. Просвітницька діяльність з популяризації підсумків Всеукраїнської педагогічної краєзнавчої акції «Славні імена на педагогічній карті України».

Учасники акції: наукові працівники інститутів, установ системи НАПН України, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», викладачі та студенти закладів вищої педагогічної освіти, вчителі та учні закладів загальної середньої освіти, члени громадських педагогічних об'єднань, викладачі та методисти обласних (міських) інститутів післядипломної педагогічної освіти, працівники освітянських бібліотек, представники різних фондів, волонтери.

Наукове керівництво підготовкою Атласу «Педагогічна слава України» та всеукраїнською педагогічною краєзнавчою акцією «Славні імена на педагогічній карті України» здійснює Національна академія педагогічних наук України.

В регіонах України на громадських засадах створюються організаційні бюро, (комітети) щодо проведення акції при закладах вищої педагогічної освіти, закладах загальної середньої освіти, у відділеннях громадських педагогічних об'єднань, при обласних (міських) інститутах післядипломної педагогічної освіти.

Пізнання історії освіти, вивчення історії педагогіки в Україні – це і пізнання вітчизняної історії, місцевої історії.

Акція сприятиме формуванню та розвитку культури особистості високоморальних громадян-патріотів України, професійному становленню

студентів – майбутніх фахівців. Вона стане своєрідною школою гуманізму, громадянськості, патріотичного виховання молоді, підвищення професійних компетентностей педагогів у науково-дослідницькій роботі, орієнтації учнів на педагогічні професії.

В ході експедицій акції «Славні імена на педагогічній карті України» вдосконалюється досвід суспільно корисної діяльності її учасників, поповнюються матеріалами, зібраними в ході пошуків існуючі та нові музеї історії закладів освіти, краєзнавчі кабінети, музеї.

Дороговказом звучать слова видатного українського педагога В.О. Сухомлинського: «Подивимося навколо себе очима громадянина, – на кожному кроці ми побачимо поле застосування сил...».